

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Honorati Fabri, Societatis Jesu Theologi,
Apologeticus Doctrinæ Moralis Eiusdem Societatis**

Fabri, Honoré

Coloniæ Agrippinæ, MDCLXXII

Caput 1. An in peccato furti debeat ejus quantitas expressè in confessione
declarari?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94565](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94565)

QVÆSTIO III.

De circumstantia Quid, seu circa Quid.

EGimus de circumstantia personæ peccantis, & complicitis sui peccati, vel in effectu, vel in affectu efficaci, qui secundum omnes ejusdem speciei est cum objecto. Modò agendum nobis est de circumstantia Quid, seu circa quid, ad quam reducuntur, tam quæ se tenent ex parte personæ, ad quam affectus inefficax, seu simplex delectatio terminatur, quam quæ ex parte rei volitæ, ut in furto quantitas, in copula virginis defloratio, in odio quantitas mali desiderati, & similia.

CAPVT PRIMVM.

An in peccato furti, quantitas expressè in confessione declarari debeat?

§. PRIMVS.

Notabilia præmitto.

PRO decisione noto 1. furtum dupliciter considerari posse: primò, ex suo objecto præcisè, independentè à quolibet alio damno extrinseco proximo proventuro. Secundò, quatenus est causa, vel occasio alterius damni extrinseci, ex ablatione rei proventuris, ut furtori, v. gr. ex ablatione acus. Si hoc secundò modo consideretur, non est propriè grave peccatum furti, licet grave inde damnum proximum patiat. Sed peccatum grave injustæ damnificationis, quæ quidem in specie furti non est, neque enim usurpatione acus grave furtum, nisi valdè impropriè nuncupari potest, ut bene Fagundez in decalogum, lib. 7. cap. 3. num. 2. & 3.

2. Præmitto 2. furtum ex suo objecto præcisè consideratum non opponi tantum justitiæ commutativæ: quod sic facillè probò. Potest esse culpa gravis in specie furti, quin graviter violetur justitia commutativa: ergo gravitas furti non desumitur tantum ex oppositione cum justitia commutativa. Consequentia est legitima. Antecedens probò. Nam si aliquis centum regalia à centum personis, unicum à quolibet usurpasset, graviter peccasset in specie furti; & tamen justitia commutativa non esset graviter violata. Quia, ut ex communi DD. tenet Valquez opus. de restit. cap. 9. ad peccandum mortaliter contra justitiam commutativam, necessarium est, ut alicui fiat injuria gravis, & grave patiatur damnum, sed in casu posito nulli fit gravis injuria, & nullus est, qui grave damnum patiat, cum à quolibet seorsim unicum tantum regale usurpatum fuerit: ergo in hoc casu reperitur malitia gravis furti, absque violatione gravi justitiæ commutativæ. Gravitas igitur hujus peccati in specie furti ex oppositione cum alia virtute desumenda est.

3. Propter hæc existimo, furtum, ex suo objecto consideratum, esse peccatum oppositum justitiæ legali: de qua agit S. Thom. 2. 2. art. 5. & Aristoteles lib. 5. Ethicor. art. 1. Cujus virtutis munus est, velle, & procurare Reipublicæ bonum: in quo specialis ho-

nestas, & laudabilitas reperitur; hujusque merito debito quilibet civis respectu Reipublicæ tenetur, quia pars est propter totum, & bonum partis propter bonum totius. Huic, inquam, virtuti assero peccatum furti opponi ex suo objecto. Quod probatur à sufficiente partium enumeratione. Quorum tantum grave in omnium opinione virtuti publicæ opponitur, non distributivæ, ut omnes supponantur, sed commutativæ tantum, ut probavi: ergo legitima. Nulla enim alia species justitiæ datur, cui opponi possit. Secundò, quia negari nequit esse commune, & rectam Reipublicæ gubernationem, quod homines sine rationabili titulo detrahant, & quantitatem alienam sine titulo usurpent: detrahunt enim occasio latrocinii, miscetque homines hori incumbere nollent, sed modicæ quantitatibus singulis usurpantes, vitam degere curarent: quod quidem Reipublicæ maximè adversatur bono, & contra rationem omnino est. Ergo furtum ex suo objecto justitiæ legali opponitur. In hæc tandem considerationem, aliis rationibus non quiescens, videtur mihi venisse P. Lessius lib. 2. de just. cap. 10. dub. 7. ubi hæc rationem furandi, rem que suam augustinus velle repone Societati humane, & in omni Republica bene gubernata valdè exosa esse: ac proinde tanquam rem valde vitiosam hominum Societati, censeri prohibitam sub peccato mortali. Hoc tamen non tollit, quod ratione damni alibi individuo illati, justitiæ etiam commutativæ opponatur, ut ex dicendis constabit.

4. Pro hac sententia videtur aperte stare Joannes de la Cruz in direct. 1. p. præcip. 7. quæst. 2. de furto, sub conclus. 3. ubi sic ait: * Ad peccatum furti imputans est damnum alteri illatum, alias non peccat mortaliter, qui à Rege furatur mille aureos, cum parum illum lædat, neque etiam qui à multis fructibus unum alsem, veniret ad materiam mille ducatorum, cum parum damnum singulis inferat. Consequenter tamen est falsum: nam et si singuli sint parum lædati, tamen fur habet in suis bonis plus notabiliter, quam debet habere, quod etiam cavetur à virtute justitiæ. Hæc ille. Quibus nostram sententiam exponit, & confirmat. Cui consonat P. Ovidio 1. 2. tract. 6. de peccatis, cont. 3. p. 6. n. 97. dicens esse lethale: * Quævis nulli personæ in particulari damnum inferatur, sed inferi Reipublicæ. * Unde infero, quantitatem furti ablatam duplici justitiæ speciei opponi, legaliter, & commutativæ; ac proinde furtum duplicem malitiæ speciem contrahere. Quod est valdè notandum.

§. II.

De quantitate ad peccatum mortale requisita.

Sed curiosus inquires: Quænam quantitas est, quænam gravis in ratione furti, vel damni publici, & quænam gravis ratione damni privati? De hoc alibi egi. Verum quia plena hujus questionis materia in ordine ad confessionem tradi aliter non potest, respondeo, furtum in ratione furti, seu damni contra bonum publicum, non esse peccatum mortale, nisi quantitas usurpata attingat quadraginta regalia. Moveor, quia minor quantitas non videtur graviter opponi bono communi, & rectæ gubernationi Reipublicæ. Etenim, ut bene advertunt Valquez 1. 2. disp. 158. num. 60. & Sanchez tom. 1. sum. lib. 1. cap. 4. n. 6. ad gravitatem, & levitatem non est materia præcepta secundum se solum inspicienda, sed

inspecto etiam fine, ad quem ordinatur. Unde licet quantitas assignata respectu cuiuscumque personæ sufficiens sit ad mortale, prout iustitiæ commutativæ opponitur. Minor tamen illa, in prudenti æstimatione, graviter opponi non videtur in ordine ad bonum commune.

6. In hanc sententiam pro me advoco DD. aliquos, apud Petrum de Navarra tom. 2. de restit. lib. 3. cap. 1. num. 33. asserentes, furari centum regalia, & aliquid amplius, non esse peccatum lethale ex natura rei, & ex objecto. Quam opinionem ait Navarra se audivisse à pluribus, qui illam defendebant. Quam etiam refert ex alio M. Texeda tom. 1. Theolog. moral. lib. 2. tr. 2. contr. 18. num. 1. dicens: * Unde recedendum est à sententia Navarræ in Man. cap. 17. num. 33. & Aragon 2. 1. quæst. 66. art. 6. dub. 3. asserentium, nec etiam numerum centum argenteorum, vel aureorum quantitatem absolute loquendo dicendam esse ex natura rei, & ex objecto peccati mortalis materiam, nisi quando ex tali furto, quis grave damnum pateretur. * Qui quidem nulla alia ratione duci poterunt, quam bono communi graviter non opponi, quod ejusmodi quantitatem sine titulo quis possideat, quando nullus est, qui ea usurpatione grave damnum patiat.

7. Secundò probatur, quia juxta communem doctrinam deficiente malitia furti ex oppositione cum iustitiâ tantum commutativa Fagundez in 7. præceptum Decalogi lib. 7. cap. 1. num. 18. duo, vel tria ducata requirit ad culpam gravem respectu Regis, aut hominis ditissimi. Quam opinionem ante illum docuerunt M. Sorus de Inst. lib. 5. quæst. 3. art. 3. ad 3. ubi ait: * Duo, tresve aurei ducati, etiam si Cæsare subripiantur, crimen est, nempè lethale, ut prædixerat. Et M. Serra 2. 2. quæst. 66. artic. 6. dub. 1. fol. mihi 442. * Duo, inquit, aurei ducati, & ad summum tres respectu omnium, etiam Regis, sunt materia gravis. * Quos sequuntur Aragon, & Navar. apud Texedam supra. Et Rodriguez in Sum. tom. 1. cap. 149. num. 6. fol. mihi 258. in editione Salmantina anno 1610. ait, esse notabilem quantitatem, quæ excedit duos aureos. Quam opinionem in ordine ad opulentos, tenent Angelus verb. Furtum num. 34. Sylvellet ibidem p. 2. num. 5. & Sorus ubi supra. Duo autem aurei valorem longè excedentem hodie habent. Si igitur id putant aliqui probabile, quando ex ablatione ejusmodi quantitatis persona aliqua privata damnificatur, cur nos non dicemus, quantitatem non attingentem quadraginta regalia non sufficere ad culpam gravem, quando nullus in particulari damnum patitur. Confirmatur, quia minus damnum patiuntur quadraginta homines, à quorum singulis unicuique regale usurpatum fuerit, quam Rex, ex usurpatione viginti, aut triginta; sed hæc quantitas respectu Regis non sufficit ad culpam gravem: Ergo neque illa respectu quadraginta hominum.

8. Favent huic discursui contrariæ sententiæ DD. nam expressè asserunt, in furtis minimis, eo majorem quantitatem requiri, quo plures fuerint domini, eo quod damnum in plures dividatur. Ita Sanchez in Sum. tom. 2. lib. 7. cap. 21. numer. 27. Lessius de just. lib. 2. cap. 12. dub. 8. num. 46. & Diana 1. part. tract. 6. resol. 34. §. dico 3. ubi inquit, in his furtis minimis, duplo majorem requiri quantitatem, quam in aliis: quod etiam de furtis respectu ejusdem personæ, docet Lessius supra: quando non ex industria, sed ex occasione, & magnis temporis intervallis subtrahitur quantitas.

9. Urgetur ex doctrina P. Rebelli lib. 3. de just. quæst. 13. sct. 5. concl. 3. qui licet putet duos argenteos, ab

una persona ablatos sufficere ad culpam mortalem furti, addit verò, si à pluribus leves quantitates accipiuntur, requiri unum aureum, qui valorem longè excedentem habet. Ergo quantitas quadraginta regalium à nobis assignata, ut requisita ad culpam gravem, quando à pluribus, leve damnum singulis patientibus, usurpatur, non debet judicari excedens juxta prudentem æstimationem, sed potius longè minor, quam juxta aliorum principia designari posset.

10. Tertio probatur, nam si juxta communem doctrinam asserentem, furtum iustitiæ tantum commutativæ opponi, designanda esset quantitas ad mortale requisita, latissimus pateret campus, quia ad gravem hujus virtutis violationem, opus est, quod alicui fiat injuria gravis, & notabiliter sit invitus, damnumque grave patiat; minus autem damni paterentur, minusque essent inviti mille homines mediocriter divites, à quibus mille argentei, singuli à singulis ablati fuissent, quam Rex ex ablatione viginti: sed hæc quantitas non sufficit ad culpam gravem respectu Regis, ergo neque illa sufficit respectu mille hominum.

11. Hoc argumentum ad eò malè egit DD. contrariæ, & communis sententiæ, ut propter illud, aliqui non dubitaverint asserere, non esse peccatum mortale minutis furtis subripere à pluribus personis quantitatem quantumvis notabilem, dummodo à nulla seorsim gravis quantitas usurpetur. Ita docent Angelus in moral. cap. 9. Joannes Henriquez in quæst. præct. sct. 9. quæst. 7. num. 12. Aragon apud M. Texeda num. 6. citatum. Navarrus in Sum. Latina cap. 17. num. 130. & 140. ut videre est apud Vasquez supra num. 82. licet, inconsequenter ad sua principia, existimet teneri sub mortali restituere; cum tamen alibi requiratur culpam gravem intervenisse in acceptione, ad obligationem gravem restitutionis. Sententiam Angelus putavit probabilem Petrus de Navarra 1. p. de restit. lib. 3. cap. 1. dicens: * Aliquibus non videri improbabilem. * Et, quod magis, P. Vasquez opus. de rest. cap. 9. §. 1. num. 76. inquit, se fateri, præfatum argumentum * difficillimum esse, & probabilem forsan Angelus opinionem efficere. * Illamque defendit Medina Cod. de restitut. quæst. 10. in fine, quando ille, qui sic acciperet, esset pauper, & non faceret in fraudem legis, sed quia non habet unde domum suam possit alere. Quam sententiam, ut à Medina explicatam, vocat piam Luis Lopez, apud Tannerum de Inst. disp. 6. dub. 9. num. 274. In nostra autem sententia, deiciente etiam malitia furti, per oppositionem ad iustitiâ legalem, prædictum argumentum nullius ponderis est: quia solum convincit, in ejusmodi furtis minimis non esse malitiam gravem contra iustitiâ commutativam: secus verò contra legalem, quæ bonum commune intendit, & ad rectam Reipublicæ gubernationem ordinatur. Et sic omnes tenentur respondere: quia sententia Angelus, & aliorum sustineri non potest. Est etenim Reipublicæ bono aperte repugnans; quod bono particulari præponendum, ratio naturalis nos edocet.

12. Major est difficultas determinare quantitatem requisitam ad culpam gravem furti ratione damni singulis illati: in quo tot capita, quot sententiæ. Communiter tamen Doctores videntur convenire, nullam certam quantitatem respectu omnium determinandam, sed diversam requiri ad constituendum mortale respectu pauperis, & hominum communium, ac respectu Regis, vel hominis ditissimi. Ratio est manifesta, quia furtum secundum

hanc considerationem, constituitur in esse culpæ gravis ratione damni; sed quantitas, quæ respectu unius reputatur grave damnum, respectu alterius est leve. Et ut ait D. Thom. in opus. de erud. Principis, lib. 7. cap. 8. * In amissione unius gallinæ plus pauper gravatur, quam unus multum dives gravaretur in mille marcis: * Ergo ad culpam mortalem diversa quantitas respectu diversorum assignanda erit. Quapropter judico, unum aureum sufficere ad culpam gravem respectu cujuscumque, etiam Regis: octo regalia respectu hominum mediocriter divitum, qui ex proprio labore non aluntur. Quatuor respectu eorum, qui ex diurna mercede sustentantur; quales sunt officiales, fossores, &c. Denique respectu hominis pauperimi, qui mendicatis fidelium elemosynis, vitam degeret, duo saltem regalia, & fortè unum erit materia sufficiens ad culpam gravem. Sed de his alibi. De modo confitendi nunc agendum.

§. III.

Quæsitio principali duplici conclusione respondetur.

13. **S**it prima. In opinione, quam defendo, asserente, peccatum furti duplici in malitiæ speciem contrahere, contra justitiam, scilicet, commutativam, & legalem; pœnitens tenetur quantitatem usurpam sic explicare, ut confessarius percipiat, an soli justitiæ commutativæ, an etiam legali graviter opponatur: aliàs species aliqua malitiæ gravis in explicata maneret. Quapropter, ni quantitas ablata exprimat, difficile erit præcepto confessionis satisfacere, præcipue illiteratis, & rudibus, qui hæc distinguere nesciunt, & quantitatem in unaquaque specie mortale constituentem ignorant. Imò juxta superius dicta, & qualitatem personæ, à qua fuit ablata, exponere debent, ut confessarius agnoscere possit, an veniale, an mortale commiserint, & ad restitutionem juxta culpam quantitatem obligare. In quo confessarii graviter deficere possunt, dum pœnitentes hæc manifestare non adstringunt. De viris autem doctis, qui speciem peccati, & quantitatem ad grave constituendum requisitam bene norunt, longè alia est ratio, quæ magis ex subjiciendis constabit.

14. **S**ecunda conclusio. Juxta opinionem communem, quæ unicam in furto speciem injustitiæ adstruit, illius quantitas, utpotè circumstantia tantum aggravans, per se non est necessariò in confessione explicanda: ac proinde qui mille aureos furatus fuisset, præcepto satisfaceret, se accusans, subripuisse quantitatem gravem. Hanc sententiam tenet expressè D. Thom. in 4. dist. 16. quæst. 3. artic. 2. ad 3. quæstionem, ubi sic ait. * Quod autem accipiat multum, vel parum, talis circumstantia aggravat (& quæst. 5.) quidam dicunt, omnes circumstantias, quæ aliquam notabilem quantitatem peccato addunt, necessarium esse confiteri. Alii verò dicunt, quod non sunt de necessitate confitendæ, nisi circumstantiæ, quæ ad aliud peccati genus trahunt; & hoc probabilius est. * Et iterum dist. 22. quæst. 1. art. 4. ad 2. * Quantitas culpæ, quæ est ex specie peccati, debet innoscere Sacerdoti per confessionem, non tamen oportet de quantitate, quæ est ex circumstantiis quibuscumque. * Quæ rursus confirmavit in secundo scripto super librum sententiarum lib. 4. dist. 16. art. 3. ad secundum. * Sufficit, cognoscat Sacerdos quantitatem, quæ ex nova

specie confurgit. * Et sic alibi. Quæ sententia expressa est D. Thomæ, ut M. Sotus in 4. dist. 16. quæst. 2. art. 4. in 8. argum. nullam congruam expositionem admittit animadvertens, hoc unum effugere non poterit ad contrariam absque illius injuria deturbatum. * D. Thomas inquit Sotus, licet fuerit locus in quarto sententiarum cum communi opinione fortasse in summa sententiam mutasset. * Quamobrem lutionem adhibuit etiam M. Canus, ut referet M. Sotus, quod D. Thom. suam sententiam retractavit, & tertiam partem extremam manum inposuisset. * Ad idem ait P. Henriquez lib. 2. de Pœnit. cap. 7. num. 4. in 2. quæst. 88. art. 5. & 2. quæst. 110. art. 4. ad 3. generatim negat circumstantiam gravare infinitè, nisi mutet speciem. *

15. **P**ræfixam conclusionem negari non possunt Doctoribus, qui ex D. Thomæ defendunt, notabilem obligationem explicandi circumstantias notabilem aggravans (tradunt innumeri, quos laudat sequitur M. Serra 1. 2. quæst. 73. art. 7. fol. 111. in 2. secundam, inquit, sententiam, quæ D. Thomæ videtur probabilior, tenet Navar. cap. 6. num. 7. & alii nonnulli ex recentioribus, quibus non videntur convenientia, quæ auctores primæ sententiæ volunt, nempe satisfacere suæ obligationi illum, qui tantum est mille aureos, dicendo in confessione: furatus sum rem notabilem. * Hæc Serra. Quibus supponitur sequentiam ex Div. Thom. doctrinam argere non potest, quin deseratur D. Thomæ sententia id est pro illa etiam militanti Sylv. verb. Confessio in 2. quæst. 9. & probabilem putat M. Petrus de Societate integritate confess. lect. 9. Ubi postquam dixit etiam Sylvestri, non esse per se necessarium manifestare quantitatem furti, subnequit. * Nos verò parum minus esse, ut cum certa est quantitas, manifestetur amplèctitur Mag. Zanard. in Director. 1. part. de Sacram. Pœnit. cap. 18. §. Notandum tamen venit, ubi ait: * Si circumstantia non aggravat in infinitum (sed tantum mutet speciem, ut exponit M. Corradus 1. part. quæst. 27.) Sed tantum notabiliter in eadem specie, non simpliciter, & de præcepto, sed bene de confessione confitenda, nisi haberet reservationem annexam, quæ sequuntur Gypsius, Megala, & Cerol. quos citat sequitur Diana 1. part. tract. 7. res. 14. Thom. à Jesu changelus Rubens, Hurtado, Torrianius, Gracia, & alii. Quibus consentit Fr. Leander à Sacram. 1. 2. 3. quæst. 2. Tamburinus in Method. expedita Confessio cap. 8. Navar. in cap. consideret. n. 12. Meratus in 1. Card. de Lugo disp. 16. sect. 3. Et probabilem putat in nacina tom. 1. de Sacram. Pœnitent. disp. 5. quæst. 1. punct. 2. §. 3. diff. 3. Et novissimè tenet Joannes Pœnitius, Ordinis Minorum disp. 45. quæst. 7. com. 1. in 2. dicens: * Sufficit, quod dicat furatus sum quantitatem mortaliter peccaminosam. * & Rev. P. Christophorus Delgadillo tom. de Pœnit. 1. 17. dub. 17. ubi dicit, an qui furatus est mille aureos, satisfaciat in confessione dicendo; subripui materiam peccati mortalis, aut rem notabilem. Respondeo affirmativè: Quæ circumstantia non mutat speciem. * Mazuchellus de Pœnit. reservat. disp. 21. cap. 4. diff. 5. numer. 28. * Grave peccatum est furtum mille aureorum, quia in confessione, & tamen quantitas non est explicanda in confessione, sed satis est dicere: subripui quantitatem notabilem. * Quos sequitur Fr. Franciscus à Jesu Maria in cursu Theologico tractat. 6. de Sacram. Pœnit. cap. 8. punct. 2. num. 28 & 30. Hanc sententiam

complexus est P. Vazquez in 3. part. tom. 4. quæst. 91. art. 1. dub. 3. Cum limitatione tamen, quam adhibent Sylvest. & M. Zanardus ubi supra. Nimirum quantitatem furti explicari debet, ratione excommunicationis, vel reservationis, quoties ita res se habeat, & quando, quantitate non expressa, Sacerdos scire non potest, quid sit facturus.

16. Ex dictis amice lector, valde miraberis audaciam Magist. Texeda, qui tom. 1. lib. 2. tract. 3. contrav. 10. num. 33. non renuit dicere hanc sententiam * esse à veritate alienam, & num. 75. * non esse probabilem, & animabus laqueos parare. * Sed audacior Vincentius Baronius in opere contra Amadæum disp. 2. sect. 3. §. 2. fol. 236. non renuit, illam Amadæo asserens, errorem vocare. * Thomistas, inquit, in sui erroris patrocinium advocat, sed invitos, & reluctantes, maxime Sylvestrum, verb. confessio 1. num. 10. quæst. 9. * Et paulò supra: * Quo sensu explicanda sit mens Div. Thomæ facti constat ex regula à nobis constituta. * Cæterum Sylvestrum pro hac parte militare, est communis Theologorum sensus, qui illum in ejus subsidium advocant, & pro illa referunt à Mag. Petro de Soto supra. Et constat aperte ex ipsius Sylvestri verbis: * De aggravantibus, inquit, in eadem specie sunt opiniones; sed secundum S. Bonaventuram communior, & secundum S. Thomæ probabilior est, quod eas confiteri necessarium non sit, sed laudabile tantum, &c. Opinio verò Altiisiodorensis, quod necessarii sunt confitendæ, sicut quod ei, qui furatus est mille aureos, non sufficit dicere, se furtum admisisse: (attende) non est verè regulariter, sed quando tales sunt, quod eis non scitis, Sacerdos scire non potest, quid sit facturus, vel ratione jurisdictionis, vel ratione damni dati: quia alioquin hoc oportet sciri, ut fiat modus imponendæ restitutionis, & ut sciat, an talis quantitas sit Episcopo reservata. Undè in talibus dico idem de ista circumstantia, (nempe quantitatis furti) sicut de peccatis jam confessis in redivivente, quia tenetur quis eam dicere indirectè, in quantum sine ea aliquando non potest bene scire debitum satisfactionis modus. * Hactenus Sylvest. Ex cuius verbis aperte scire non potest, quid sit facturus, vel ratione reservationis, vel ratione modi imponendæ restitutionis, undè quoties ad ejusmodi res è obedienda quantitas explicatio necessaria non sit, non tenetur pœnitens, secundum Sylvestrum, illam confiteri.

17. Quod autem Div. Thom. idem senserit, ejus expressa verba, quæ num. 14. transcripseram dedi, aperte demonstrant. Et Magist. Sotus, Mag. Canus, & alii expresse testantur: * Atque hujus opinionis (inquit Mag. Sotus loco supra citato, artic. 4. §. Alia autem.) Fuit Div. Thomas, & Bonaventura, & Durandus, & est fere communis opinio. * O Baron! Hæc apud Amadæum legis, & errorem vocas! Alius tecum contendat. Exponit Div. Thomam, locutum de circumstantia quantitatis, quæ superaddita sufficienti ad peccatum mortale, levis sit, & seorsim considerata, seu ab alia sejuncta, non nisi veniale constitueret. Verùm hæc explicatio violenta prorsus est, & jam explosa ubi supra quæst. 1. num. 7. ubi adduxi Mag. Prado dicentem esse contra textum Div. Thomæ, tum quia levis quantitas non est notabilis, ut ex terminis patet: D. Thom. autem circumstantiam etiam si notabilem quantitatem superaddat, dicit expresse non esse necessario

confitendam, tum quia quantitas culpæ quæ non confurgit ex nova specie peccati, non est necessario in confessione explicanda, ut inquit D. Thom. illa autem, qualis qualis fuerit, non mutat speciem: Ergo secundum D. Thomam, circumstantia illa quantitatis furti, licet sejuncta ab alia ad mortale sufficeret, explicari necesse non debet: Nisi quando ea non explicata scire non potest debitus satisfaciendi modus. Ergo licet propter satisfactionem vel reservationem sit, quando opus fuerit explicanda. * Non tamen (inquit Prado supra quæst. 2. fol. 634. numer. 27. in fine) quia sint tot peccata, quot committi possent, si paulatim, & actibus interpolatis mortalibus, illa auferretur. * Unum enim est peccatum, licet gravius intra eandem speciem, non ergo ex necessitate, quantitas explicari debet, si pœnitens non ignoret debitum satisfaciendi modum: Sicut nec quando confessarius illius expressione, ad munus suum rectè obediendum, non indiget. Quod, si pœnitens vir doctus sit, frequenter sibi eveniet.

18. Et suadetur à posteriori, quia si quantitas furti decem aureorum, v. g. explicari deberet in confessione, eo quod singulæ partes, etsi ab aliis sejungantur, idonæ sint peccatum lethale numero distinctum conficere, aut de veniali trahere ad mortale unum, aut plura (ut explicat Baronius Div. Thomam ubi supra fol. 234. & 235.) sequitur aperte, eum qui una continuata actione in die prohibito libram carnis ederet, teneri hanc quantitatem in confessione aperire: æquivalere enim in pluribus actibus venitis, quorum singuli, etiam ab aliis sejuncti, peccatum lethale numero distinctum conficerent: & singulæ quantitatis partes adjunctæ peccato, tanta gravitatis sunt, ut de veniali trahere possint ad mortale. Ergo vel quantitas furti non est explicanda, vel quantitas cibi prohibiti exprimenda est. Sequitur secundò, declarandas esse circumstantias durationis, & intentionis, ut bene expendit Lugo disp. 16. sect. 3. num. 111. nam si declarandi est quantitas furti, eo quod furtum viginti aureorum æquivalere pluribus furtis, quorum singula ad lethale sufficerent, ut odium intentum, ut oculo declarari deberet; æquivalere enim pluribus actibus odii remissis, quorum quilibet lethale constitueret. Item odium per quadrantem horæ durasse, cum æquivalere quatuor, vel pluribus actibus odii graviter peccaminosis. Atqui nullus qui à circumstantiis aggravantibus confitendis excusat, hæc confiteri obligat, ut colligitur ex Magistro Prado ubi supra fol. 664. num. 29. ubi à duratione ejusdem numero actus explicanda omninò excusat: (imò nec Baronium ipsum adstricturum credam) ergo in communi sententia unicam injustitiæ speciem in furto agnoscente, & aliundè negante obligationem confitendi circumstantias notabiliter intra eandem speciem aggravantes, necessaria consecutione deducitur, non esse obligationem explicandi in confessione quantitatem furti, dum sufficientem fuisse ad mortale pœnitens manifestet. Quidquid inconsequenter dixerit Magist. Prado, supra numer. 27. ubi contendit explicandam necessariò, ut inde confessarius cognoscat quid, qualiter, & cui, & quomodo est restituendum. Quod cum raro ignoret pœnitens, raro tenebitur explicare, ut docent communiter Doctores supra citati, qui nec directam, nec indirectam obligationem explicandi in confessione quantitatem furti, in omni eventu agnovērunt. Insuper, si pœnitens jam restituisset, & de peccato suo se accusaret, ut quid confessarius scire indigebit, qualiter, & cui,

cu, & quomodo est restituendum? Nonne instantia ista rem evincit? Perperam ergo causatur Baronijs, ab Amadeo, per summam calumniam Thomistis ubi supra citatis hanc opinionem affixam. Omitto aculeata dictoria, & morsus eruentos hujus Neotherici, erroris notam inurentis opinioni tot tantorumque doctorum patrocinio munita. His enim respondere mei muneris non est.

CAPUT II.

Vtrum, qui cum matre coitum habuit, satisfaciatur, sicut in confessione dicat, commississe incestum?

19. **A**ffirmant Giptius, Megala, Cælestinus, Bartholomæus à S. Fausto, Joannes de Soria, Remigius, Joannes Henriquez, Martinus de S. Josepho, Marcus Serius, Marchellus, & alii, quos citatos sequitur Diana *part. 5. tract. 4. resol. 56. & part. 11. tract. 7. miscellanea resol. 34. §. & tandem nota.* Probant, quia omnes gradus consanguinitatis, & affinitatis sunt ejusdem speciei in genere moris, ut docet D. Thom. 2. 2. *quest. 154. art. 9.* Unde incestum fuisse cum matre, tantum est circumstantia aggravans intra eandem speciem. Atque ejusmodi circumstantia notabiliter aggravantes non sunt necessar. d. in confessione explicandæ, ut docet idem D. Thom. in locis supra citatis: Ergo.

20. **A**rguendi difficultatem Baronijs præsentit, & cum facillè posset evadere, negando ut supra minore, juxta suam explicationem, questione præcedenti Div. Thomæ adhibitam, quia adstructa obligatione confitendi circumstantias notabiliter aggravantes, nulla ex Divi Thomæ principiis esset confectio. Nihilominus in hac interpretatione (quia violentam forsan recognovit) noluit persistere: deoque totus est in neganda majori, & de horribili corruptela Div. Thomæ expostulatur *pagin. 232. & 233. contra Amadeum, eo quod tractat. de Pœnitent. prop. 4.* Div. Thomam adduxerit pro opinione afferente, omnes incestus esse ejusdem speciei in genere moris. * Insuper citatem (inquit) reputo necessarium cum hoc homine certamen, cum non tam scholæ nostræ, quam Religionis Christianæ causam ago. D. v. Thomam nego docere eo articulo quidquam eorum, quæ illi affingit per summam calumniam Amadeus, &c. Quis non videat ex mente Div. Thomæ pluraquam speciem morali differre copulam cum parentibus, & cognatis, & non solum speciem, sed etiam plusquam genere, & tantum analogia convenire? &c.* Sic Baronijs. Sed quo jure? qua fide? verba Div. Thomæ sententiam ferent, cum præmissero pro eadem opinionem, qua Amadeus, refertur D. Thomam plures gravissimos, tam domesticos, quam extraneos Doctores. Quod expressis eorum verbis ostendam.

21. **M**agister Sotus in 4. dist. 18. *quest. 2. artic. 4. argument. 17. ubi:* Septimo: incestus inter affines, & inter consanguineos non differunt specie, ut Div. Thom. 2. 2. *quest. 154. art. 9.* Author est. * Magist. Joannes de la Cruz in sum. præcepto 6. artic. 4. dub. 6. *conc. 2.* * Inter proximiores consanguineos, aut affines, erit gravior incestus, intra eandem speciem. Imò in primo gradu gravior erit incestus cum matre, aut filia, quam cum sorore. * Cajetanus 2. 2. *quest. 154. art.*

9. *citato, §. Ad secundum verò, ubi:* * Verum est illud modum incestus differre secundum gravitatem, scilicet, quia gravior est secundum gravitatem incestus cum sorore, quam cum sorore uxoris, sed ex hoc non sequitur diversitas specifica: gravior namque est furari mille, quam decem; & tamen non differuntur specie. * Magist. Conradus 1. *part. quest. 4. ubi:* * Item si quis fuerit in cogitatione mortis per horam, vel per diem, multum interet, in gravitate tamen eadem speciem est. Ita etiam de incestu, eadem speciem est, si sit cum matre, & cum affine in quarto gradu. * Quibus addit Magist. Nagnum Cabrerat, apud Dianam infra citandum, & Magist. Joannes Martinus de Prado *tom. de Pœnitent. quest. 2. de incestu. confess. dub. 2. fol. 65. num. 30. ubi:* * Ad questionem respondetur, quod probabilis est illa sententia Cajetani, & fundamentum habet in Div. Thomæ. * Leontenus Magist. Canus, ut refert Vazquez *tom. 4. part. quest. 91. artic. 1. dub. 4. numer. 10. §. 3. ubi:* * Quod gradus incestus non differunt specie, docent Cajetanus & Sotus ubi supra, & existimant esse sententiam Thomæ, & Cajetani, secunda secunda quatuorcentesima quinquagesima quarta, articulo nono. * Cui consonat Pat. Suarez *tom. 4. lib. 3. part. 2. num. 12. ubi de gradibus consanguinitatis loquitur, ait:* * probabilis esse non mutare speciem peccati, ut late Cajetanus 2. 2. *quest. 154. art. 9. etiam in special. tract. ultim. resp. 5. Soto, & Cano supra.* * Patet etiam Soter, ex Ordine Minorum, in Tyronio Theolog. Moral. *part. 2. capit. 2. §. 3. fol. 112.* Diversitas gradus, & linea non adfert diversitatem peccati specificam, uti contra Navar. *capit. 7. numer. 4. probabiliter docent alii.* * Antoninus Diana 1. *part. tract. 7. artic. 1. §. 1. aggravant. resol. 31.* * Dicendum est, cum Nagnus additionibus ad 3. *part. tom. 2. quest. 9. artic. 2. dub. 9.* diversitatem graduum non facere diversitatem specificam in incestu, sed esse circumstantiam aggravantem. * Bonacina *tom. 1. tract. de libi, que primatum usum matrimonii, quest. 4. punct. 16. numer. 6.* * Tertio inquit, sententia, cui tanquam probabiliori refero, est Cajetani 2. 2. *quest. 154. art. 9.* & nonnullorum recentiorum aliterentium, omnes gradus, & omnes incestus esse ejusdem speciei. Ratio est, quia isti gradus differunt tantum secundum magis, & minus, sicut major quantitas rei ablata in furto respectu minoris quantitatis: magis autem, & minus variant speciem, ut est communis axiomata. * Et quod hæc sententia sit Div. Thomæ, ultra citatos, dicitur Ana supra *resol. 31. ubi:* * Et hæc opinio Div. Thomæ magis placet. * Et Bartholomæus à S. Fausto de *Tractat. Pœnit. tom. 1. lib. 4. q. 96.* * Juxta opinionem Div. Thomæ 2. 2. *q. 154. art. 9.* & Cajetani ubi omnes gradus consanguinitatis, & affinitatis sunt ejusdem speciei in genere moris. * Quid plura?

22. **N**isi ergo affinxit Amadeus Div. Thomæ, dum ei adscripsit gradus consanguinitatis, & incestus, nec inter se, nec ab affinitatis gradibus specie differre. Nulla ergo, nedum horribili, loci corruptela interfuit, cum hanc fuisse Angelici præcepti mentem, non solum Doctores extranei, sed domestici etiam fateantur. Quos si evolvisset Baronijs, nec audiam sibi opinionem tantopere non extulisset.

23. **S**ententiam igitur, de qua est sermo, sperant esse Div. Thomæ, licet auctores citati Baronijs non esse sui adere sufficerent: ejus tamen fideliter adscriptis verbis, probandum suscipiam. Disputat Angelicus Doctor 2. 2. *quest. 154. art. 9. Pœnitentia*